

Стефанова Галина Григорівна,
студент Національної академії внутрішніх
справ

КОНФЛІКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО ТА СПОСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Конфлікт – це суспільний феномен, який супроводжує людство протягом його існування. Діяльність поліцейських має всі ознаки конфліктності, що і зобов'язує працівників Національної поліції професійно розбиратися з цим явищем. Вміння виявляти причини протиріч, передбачати конфліктні ситуації, керувати поведінкою людей, що беруть участь в конфлікті, є важливою професійною якістю поліцейських.

Особливо це стосується професійних конфліктів у діяльності слідчих. Діяльність слідчого характеризується наявністю владних повноважень; суворим нормативним регулюванням; підвищеною відповідальністю за прийняття рішень; різноманітністю вирішуваних завдань та наявністю фізичних і психічних перевантажень; протидією зацікавлених осіб. Все це призводить до її особливої конфліктності, оскільки у кожному конкретному випадку вбачається розвиток протиріччя, викликаного вчиненням злочину, що потребує неодмінного розв'язання.

Висвітленню проблеми конфлікту в слідчій діяльності присвячені роботи О.Я. Баєва, Г.Г. Доспулова, А.В. Дулова та ін.

Слідча діяльність – це окремий вид практичної юридичної діяльності, яка поряд з діяльністю судді та прокурора є невід'ємною частиною судочинства, завдяки якій відбувається процес реалізації права, втілення соціальної справедливості.

Слідчий – це спеціаліст-юрист, працівник спеціального відомства, який у встановленому законом порядку здійснює досудове розслідування кримінального провадження для їх подальшого розгляду в органах правосуддя – судах. У цьому визначенні набули відображення ті риси слідства, які вказують на його функціональне призначення у кримінальному процесі та на взаємодію з органами правосуддя.

Дотримання принципу законності і справедливості вимагає від слідчого суворого виконання правових і моральних норм. Це означає, що від працівника, його професійних та моральних якостей залежить доля людини. Велику роль в цьому відіграє сама особистість слідчого, його інтелект, пам'ять, інтуїція, наполегливість.

До характерних рис слідчої діяльності, можна віднести такі: основним призначенням слідчої діяльності є розслідування злочинів; слідча діяльність чітко регламентована кримінально-процесуальним законом, хоча, з іншого боку, у прийнятті рішень слідчий залишається процесуально незалежною особою; діяльність слідчого характеризується високим рівнем відповідальності, а також надмірним рівнем емоційного напруження; слідчій діяльності властиві також елементи примусу.

Слово «конфлікт» походить від латинського «conflictus» – зіткнення. Конфлікт – це найбільш деструктивні засоби розвитку і завершення суперечностей, які виникли в процесі соціальної взаємодії, а також боротьби підструктур особистості [1, с. 200]. Визначення цього терміна, що існують у різних сучасних енциклопедіях, можна звести до таких положень: стан відкритої, часто затяжної боротьби; стан дисгармонії в стосунках між людьми, ідеями, інтересами; психічна боротьба на основі внутрішніх протилежних бажань людини; емоційне напруження тощо.

Існують різні погляди вчених стосовно визначення терміну «конфлікт». Так, конфліктолог В.І. Андреева визначає конфлікт як процес різкого загострення протиріччя й боротьби двох чи більше сторін-учасників у вирішенні проблеми, яка має особисту значимість для кожного з його учасників. А.Т. Ішмуратов, вважає, що немає конфлікту насправді, «конфлікт – це уявлення про реальну ситуацію, яке конструюється у свідомості кожного з його учасників».

Об'єктивною основою конфліктів у правоохоронній діяльності є суперечності, викликані розбіжністю поглядів, інтересів, прагнень індивідів, які виникають під час виконання ними професійних обов'язків. Як соціально-психологічне явище, конфлікти виконують у житті колективу підрозділу поліції конструктивні (творчі) і деструктивні (руйнівні) функції. Конструктивна функція конфлікту в поліцейському колективі полягає в підвищенні рівня організованості, поліпшенні психологічного клімату, введенні інновацій в організації правоохоронної діяльності. Наслідком деструктивних конфліктів є недоброзичливість у взаєминах, психологічні травми, зниження згуртованості, розпад колективу [2, с. 9].

Характер конфліктів значно залежить від рівня розвитку колективу. У менш зрілих, недостатньо згуртованих колективах співробітників поліції із кожних десяти конфліктів три мають творчий характер, а сім виникають на тлі неприязних взаємин і спричиняють негативні наслідки. У таких колективах частіше виникають конфлікти між досвідченими працівниками і молодими, які проявляються, з одного боку, у постійній незадоволеності старших діяльністю «молодих», з іншого – у скаргах молодих на те, що старший колега не

тільки не ділиться з ним досвідом, але і постійно жартує над його недосвідченістю.

Поширені ситуації, коли на новопризначених працівників слідчих підрозділів розподіляють злочини, які завідомо не можуть бути розкриті, що значно знижує професійну мотивацію молодих фахівців. У незрілих колективах частіше трапляються конфлікти, пов'язані з «нездоровим» суперництвом або на ґрунті взаємних звинувачень за провали в роботі. У колективах із вищим рівнем розвитку із десяти конфліктів шість мають позитивну спрямованість. Одним з основних завдань керівників підрозділів є попередження конфліктів, які мають негативні та руйнівні наслідки для колективу.

Необхідною умовою ефективного розв'язання конфлікту є: розвиток у слідчого конфліктологічної компетентності та конфліктостійкості, що передбачає обізнаність співробітника поліції про генезис конфлікту; діапазон можливих стратегій поведінки у конфлікті та навички реалізації цих стратегій у конкретних життєвих ситуаціях; вміння прогнозувати конфлікт, знання способів його врегулювання [3, с. 190].

Список використаних джерел

1. Конфліктологія: словник / [за ред. О. Колба, А. Буймістера]. – К. : Переяслав-Хмельницький, 2012. – 592 с.
2. Пов'якель Н. І. Психопрофілактика конфліктів / Н. І. Пов'якель. – К. : Шк. світ, 2012. – 128 с.
3. Гребеньков Г. В. Конфліктологія : навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. В. Гребеньков. – Львів : Магнолія 2006, 2011. – 229 с.